

Передплата

на «РУСЛАНА» виноситься:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор
 на пів року 10 кор
 на чверть року . . . 5 кор
 на місяць 170 кор

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят • 5½ год. пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Кінець весняної сесії державної ради.

(X) Ще до недавна австрійська рада державна була іменно в угорськїм дневникарстві і правительстві предметом докорів, що мов то неможливі відносини в посольській палаті австрійській спляють уладжене так взаємин між Австрією а Угорщиною, як і з заграницею. Тимчасом, як ми вже на иншїм місци се виказали, важка перехилила ся сим разом на угорський сойм, де годї дійти до якогось ладу і порозуміння, як раз в хвилі, коли вже крайна настає пора уладити і цлово-торговий союз між Австрією і Угорщиною і торгівні договори з європейськими державами.

Коли отже в Угорщині триває уже пятий місяць пересилєнє і нема вигляду, як і коли покінчить ся там сей розлад, австрійська рада державна взяла ся до позитивної роботи, як за найліпших часів австрійського парламентаризму і довела до кінця велике і трудне діло — цлову тарифу. Кількасот цлово-тарифових позицій і цловий закон ухвалила посольська палата минувшої пятниці і тим дала австрійському правительству певне оружє в руки супроти Угорщини. Важна також і ся обставина, що посольська палата ухвалила внесенє погла Ерба, що ухвалєна цлова тарифа має бути відповідно перероблена на случай, колиб Угорщина постановила утворити окрему область цлову.

Таким способом зложила державна рада доказ, що навіть ті, котрі все ще з великою зневірою споглядали на державну раду, дійшли тепер до инших поглядів. Державна рада показала отже тим, що подужала з тяжкої недуги, в яку її

втрутило було довголітнє безробітє, так що тепер можна буде подумати і про друге важне діло, про торговий договір з Німеччиною. Правда, що ще не можна на певно знати, чи випогожєний тепер політичний овид не захмарить ся знов наслідком чєского сойму, що зібрав ся на коротку сєсию, одначе мнїстерство бар. Гавча все ще тїпить ся довірем так Німцїв як і Чєхїв, так що можна сподівати ся і дальших успіхів в дотєперішнім напрямі.

Ухвалєнє цлової тарифи, як і уздоровленє парламенту може правительству уважати вельми важним успіхом, котрий єму додає багато сили в становищу супроти Угорщини. Видно се також з того, що угорська коалїция під безпосереднім вражїнем ухвалєної в Австрії цлової тарифи, починає заходити ся, щоби чим скорше покінчити тамошне пересилєнє, і можна сподівати ся, що скріплєнє становищє австрійського правительства і подужанє державної ради вплинуть чємало на отверєнє відносин в Угорщині.

Перед відрочєнєм весняної сесії відбуло ся ще в посольській палаті перше читанє начерку закона про правничий виділ в Роверето з італійською викладною мовою, а справу сю відослали до бюджетової комісії. При сїй нагоді чєські послы домагали ся заснованя чєского університету на Моравії, Словінці домагали ся словїнського в Люблянї, а п. Романчук іменем руского клубу пригадав правительству домаганє руского народу що до заснованя руского університету у Львові і що в тїй хвилі було би конечно потрібним заснованє бодай правничого виділу. Замїтно, що сю коротку заяву перебивав безнастанно глумливими окликами посол

Шенерер, проводир всєнімцїв, на котрих поміч дєхто у нас чимало числив. Тепер, коли рускі послы домагають ся здійсненя оправданого культурного домаганя, виявилось наглядно, чого моглиб сподівати ся від всєнімцїв, наколиб дійшло до голосованя над сєю потребою. Годилоб ся, щоб се собі зятамили добре ті, що німєцких загорільцїв привикли називати навіть приятелями (!) руского народу.

З чужини.

Як наші люди дають собі ради на чужині, як они, по Шевченковому заповіту: і чужого научайтесь, й свого не цурайтесь — щиро і скоро присвоюють собі потрібні відомости, аби здобути собі долю і становиско між чужинцями — се вже дуже гарно представив нам наш дописуватель з бразилійської Жавгади. Тепержеш наведемо два листи, які оповіщає черновецька „Руска Рада“: один з Канади, від якогось інтелїгентїйшого чоловіка, який навчившись по англійски, займав навіть місце товмача, а всеж таки опісля волїв купити фарму і газдувати на ґрунті; другий з Прус, від якогось наївнєного собі, хотїл, судачи по письмі, досєть просвітєного парубка, який вибравшись на зарібки, числив, кілько стаций переїхав, та журить ся, що там за дороги... паперці до цїгарєтїв. Всеж таки і єго пасьмо не є без інтерєсу.

Письмо з Канади.

Кланяю ся до Вас, Високоповажаний п. директор Руснак, щоб Ви із своєю родиною здорові були. Дякую Вам гарно за то, що сте мене привчили читати і писати. То вєсь мені тут стало у великій пригоді. Я тут навчив ся по ан-

35

ЯРОШЕНКО.

Исторична повість ОСИПА МАКОВЕЯ (нагороджена „Михайловою премією“ 1905 р.)

(Дальше).

X.

Пятниця, 10. вересня, минула спокійно.

Ватага Могили стягала ся на лїве крило козацького обозу. Поки-що Могила не виявляв козакам свого заміру, але від Ярошенка знали вже всі, що мають напасти над міст і зловити господаря. Треба було очевидно довідати ся перше, чи справді Томша там сидить при мості і де сидить, чи по сїм чи по тїм боці Дністра. Полковник Яцко Юревич, що завідував крайним полком на лївім крилі, казав, що господар Томша цілком певно сидить у наметі по сїм боці Дністра. Намет його червоний. Кілька иньших наметів, що там є, є звичайні, сїрі. Що по тїм боці Дністра на березі не було нїяких наметів, се бачили й козаки; виходило тим лїпше, бо не треба переправляти ся на той бік ріки.

Воно добре, — думав собі Микула — а що буде з ясиром, що не є по сїм, тільки по тїм боці? Йому байдуже про молдовський престіл; він хоче, щоби відбили ясир. Почав він оповідати свою гадку козакам. Ті казали, що діло не буде таке просте: напасти на намет і зловити господаря; прийдеть ся здобувати міст. Се й не

велика штука, бо по тїм боці Дністра великого війська турецького ще нема; ані одной пушки се не видно. От колиб зараз напасти, тільки, звісно, більшою силою, було би добре! А так, треба почекати і заходи ватаги злучити з роботою усеґо війська. Коли здобудуть міст, то певно не завернуть ся в окопи, тільки кинуть ся на той бік, відбивати ясир. Бранці також допоможуть. Там-же й дєшо здобути можна, от хоч би коний, яких їм дуже потрібно. Турецькі чурї водять туди коний на пасовиско.】

Але ще вечер не прийшов, уже по тїм боці Дністра стояли чотири турецькі пушки, вимірені лївому козацькому обозови просто в плєчі. Коло пушок стало уже кількасот Турків. На полях показали ся ватаги Татар з ріжним добром і бранцями, яких приводили з Поділя. Смерком зайняли пожари в далєчині; то горіли подільські села, підпалєні Татарами.

Дивив ся на те все Микула і надія його щораз меншала. Тимчасом сєґо таки вечера в пятницю з наметі Ходкевича відбувала ся важна военна нарада, від котрої залежали заміри Могили і Микули.

Ходкевич лежав хорий на постелі, а докола його лїжка сиділа польська старшина: Любомірський, Собєський, Журавинський, Баєр і иньші. Був тут і Сагайдачний. Він сидїв мовчки з краю на ослонї та слухав, що говорили пани. Післанець Яржина, що їздив до короля Жигмонта до Львова, проєснї його іменем Ходкевича, щоби чимскорше приходив з новим

війском під Хотин, вернув саме сєґодня з вісткою, що король полєє на заяцїв під Львовом, а військо, зовсїм не готове до походу, сидить по селах на кватирах. Ся новина найбільше розсердила Ходкевича і він не скрив того й на нараді.

— Я — сказав він, сперши ся на локоть, — умиваю від усеґо руки. В обозі починає ся голод, пороху мало, куль нема вже з чого лягти, наші пушки до нічого, панове не мають сорому і втікають... Мої днї вже почислені. Не сподївав ся я, що по стілько побїдах у моїм житю я так соромно тут загину. Не моя вина...

Сказавши се, упав, знеможений, на шкїряну подушку і замкнув очі. Довгу хвилину всі мовчали, поки вкінци холмський воевода, Баєр, промовив:

— Так, як доси, я стою на тїм, що нам треба обмінати битви в отвертїм поли, а витримати як найдовше в окопах. Не тільки в нас, але і в бісурман не стає толокна і саламахи. До того ми переконали ся, що турецьке військо, то смола, ледащо, жиди з циганами. Наш один чура гонить кількох Турків. Се мовби не ті самі Турки, що в Угорщині здобували найсильнїйші замки. Коли так подержимо їх тут якийсь час, вигинуть і без куль і без пороху. Тільки ми мусимо постарати ся о харчі для себе і вислати за тим вози в Камянець.

Пан Любомірський був иньшої гадки: — Таке лікарство — казав він — гірше як хоро.

гліськи читати й писати, говорити знаю добре по англійськи і по скочиманьськи. Тут мені дуже добре. Я тут продаю в шторах*) всячину. Я вже взяв собі навіть фарму...

Як я прийшов до Канади першого року, то мені було дуже тяжко. Не раз тай не два згадував я про Вас тай за Ваші дорогі слова, але по 100 раз на день і ніч. Аж відтак пішов я робити до одного Англійця на місяць, а він був професором і мав всілякі книжки: німецькі і латинські. От я не раз у вечір сяду в хаті, а він питає ся мене, чи я вмю читати, а я ему кажу, що вмю по німецьки і по латинськи. Тоді каже він, що має книжки німецькі і латинські тай поклав перед мене кілька книжок, а я почав читати книжку латинську, а відтак німецьку. Після того він каже до мене: Дай мені 5 доларів місячно, а я тебе навчу по англійськи читати. Я ему дав 5 доларів, то він мене мав учити кожного вечера 2 години. Я був у него 3 місяці і мені було у него ліпше, як дома. Відтак нарадив мені іти до міста і дав мене до штору. До полудня треба було робити, а по полудни була школа. До школи ходив я по полудни через цілий рік тай добре брав ся до науки і навчив ся читати, писати і рахувати. Тоді вже було мені дуже добре скрізь. Я брав відтак по 45 до 50 доларів у місяць, а робота моя була дуже легка. Тільки треба було говорити до нашого народа, а відтак перекладати на англійське Англійкови.

Тепер я вже дома, бо вже маю чого бути дома. Маємо 47 штук худоби рогової, 4 коний і мали ми багато шкоди: 3 коні і 9 штук худоби загбло. Маємо всю господарку і всі машини, що нам потрібні. Тут все робить ся машинами, не так, як у старім краю, що чоловік мусить все збирати руками. Ми тут робимо інакше. Все робимо кіньми, сіємо й косимо кіньми, а машинами молотимо. Тепер маємо 640 акрів поля, а то виходить на 220 фалеч...

Маємо тут дві рускі редакції*), вибираємо собі рускі газети і знаємо, що діє ся у світі. Маємо рускі книжки, рускі школи і професорів, і православні церкви. Тут по школах учать по руски і по англійськи. Інакше в Канаді не вчать, як по англійськи, а також по французьки і по руски — що хто схоче.

Більше не маю що писати, лиш поздоровляю Вас із усім домом,

Василь Курелюк,

Mulock — Assinoboja, Канада.

*) Штор — значить склеп.

**) „Канадський Фармер“ і „Слово“ — сі обі часописі виходять в Канаді.

Письмо з Прус.

Кенігсгіте, 16. апріля 1905.

Високоповажані Родичі!

Доволю Вам відомість, що я тут здоров, котрого здоровля і вам жичу. За їду не журю ся, їсти маю, що схочу: рано каву і дві булки, на полудне зупу, мясо і хліб. Робота не є так тяжка, лишень що трохи далі. Ми тут щасливо прибули і є ми всі в одній станції. Всі враз виходимо на роботу і всі враз приходимо. Під землею робимо, відки фірмою до роботи їдемо о шестій годині. Від восьмої зачинаємо робити і робимо до четвертої години вечером, а о п'ятій вже на станції. Під землю нас ввозять машиною і назад вивозять. Зразу нам було страшно сідати на то і везти ся, а тепер уже не боїмо ся. Як веземо ся на долину, то ще їдемо годину повід землю, заки приїдемо на місце до роботи. Страхали нас в домі, що тут нас будуть збиткувати мазури і Німці, а то все неправда. Нас тут так сокотять, як мама малі діти, аби они де не попадали в каліцтво. — Дякую вам, що ви були такі добрі задля мене і дали мені гроші на дорогу. Не банно мені тепер буде, щом не видів, як у світі люди живуть! Трохи ліпше, як у нас у Вашківцях. Хитрійші і мудрійші. Жаль мені було за вами усіма, як я ішов з дому. У Залучу на дорогі я аж слякав із жалю за вами. А тепер уже звикаю без вас, бо мені не зле поводить ся. Тепер я собі погадав: таж і дома я також не сидів, а мусів іти завжди за тих 30 крейцарів із сухим хлібом робити. Тут най я зароблю лиш 15 левів на місяць, але їсти що душа забагає: булки, хліб питльований, ковбаси, що у нас коштує 20 крейцарів, тут тільки 10 крейцарів; їм два рази денно ковбасу по 10 кр. — Тютюн не є дорогий: та пачка, що у нас коштує 13 кр., тут можна таку пачку купити за 5 кр., але книжочка папірків коштує 3 кр. Буду вас просити, щоби ви мені післали на Великдень кілька писанок і трохи паски, а солонини дуже мало посилайте. Але посилайте при купі з Кузенком в одній скринці, а ми собі заплатимо тут оба; пришліть також 10 книжочок папірків, бо і Кузенко курить. Більше не маю що писати, тільки хочу знати, чи там на Благочінені падав сніг чи ні? Ми переїхали 110 стайцій. Тепер не маю що писати, тільки поздоровляю Вас милим здоровлем. За сим словом кінчить ся розмова. З поважанем — *Дмитро Цюпало і Кузенко Георг.*

На глиняних ногах...

Утер ся вже був погляд між народами Європи про глиняні ноги російського велита — і не без підстави. Хотай простір краю і чисельна сила російського народу не мають собі рівного в

світі, однак так стеньень культури, як і устрій держави та впливаючі з того народні пороки, а дальше само положенє розкинених, безмірних областей — все те зложило ся, що російська адміністрація не в однім напрямі не може навіть ставити ся на рівні з іншими державами Європи. А коли ще до того вицвали перші неповідження на Далекім Сході, коли самі собою вже знатні успіхи Япанців услужна, англійська праса стала прибільшувати до розмірів небувалих побід — тоді не тільки зовнішні противники Росії, але і ті народи і круги, які стогнуть під ярмом російського деспотизму, зовсім потратили голову. Їм видало ся, що от, от велитень на глиняних ногах звалить ся, підтятий япанськими ударами і сам свлім тягаром розсипле ся в румовище, з якого вже легко дасть побудувати ся чи республіканський устрій, чи навіть національні держави.

Однак забули ті народи і круги, що коли може до лица Німеччині, Англії, чи навіть Франції говорити про глиняні ноги Росії, то для них се зовсім не лицює, бо і у них самих також глиняні ноги. Україна стоїть на глиняних ногах, бо хоть має народ, то не має інтелігенції, ані духовенства, Польща на глиняних ногах, бо хоть має інтелігенцію і духовенство, але не має народа, а і Финляндия мусить мати також несталеві ноги, коли як раз у той важкий для Росії час зовсім і зовсім не дав про себе знати. Про інші кавказкі і азійські племена російської держави і нема що говорити — они не в силі причинити їй поважнійшого клопоту.

Сі згляди повинні мати на оці ті народи Росії, що в виду тамошного конституційного руху бажать вибороти для своєї народности справедливу пошану, рівноправність і запевненє розвою. Сеї девізи держали ся ми в „Руслані“ не даючи місця надто вибуялим надіям та перецінюваню своїх власних сил, як се робили деякі наші часописи, полюючи на дешеву популярність, а також тайні комітети С. У. П. і Р. У. П. в своїх відозвах, ширених тисячками за кордоном. До якого соромного відслоненя власних „глиняних ніг“ може довести нетямуче поведене загорільців, стає доказом польська суспільність. Не тільки польські революціонери і демократи, але і вся польська праса, з дуже нечисленними виїмками, виляли море чорнила і друкарської мази, щоби потопити в нїм всяку силу і значіне Росії. Се заохотило тільки і осмілило всяких неспокойних духів конспірації і тероризму. Не тільки викликано кроваві, а безцільні розрухи в Варшаві і у всіх містах Королівства, але і потворили ся тайні комітети, які стягають гарачі зі своєї суспільности на цілі революції, без жадної легітимації і контролі, тероризують всіх і доводять положенє до стану анархії.

І тепер польська праса стала примушена за-

ба. Годі так дальше сидіти без діла в окопах. Тих кілька маленьких нападів, ті фортелі, що ми їх заживаємо, уставляючи то так то сяк наше військо, то ще не робота. Доси поправді тільки козаки били ся і я бачу, що ми зле зробили, що не помогли їм мивушої суботи. Нам треба зважити ся на отвертий сильний напад у поли, а маю в Бові надію, що вдасть ся нам.

Така бесіда дуже обурила пана старосту Журавинського. Він зірвав ся з ослона і піднесеним голосом промовив: — Пан Любомирський гадає собі, що голови панів сенаторів і комісарів, то мазниці до воза.

— Я того не гадаю і не сказав — перебив Любомирський.

— Але такий був сенс бесіди вашмоєї. Тимчасом, коли подивимо ся, скільки в нас Гекторів, Агамемнонів, Ганнібалів і Сцітонів, скільки відваги і розваги думаю: не можемо сказати, що ми тут пересиділи дармо, без користі для нашої отчизни — і бесіда пана Любомирського то образа для нашого гонору. І ми били ся славно, ще ліпше як козаки. Nos sumus Troes.

Почала ся суперечка, в котрій одні брали в оборону Любомирського, другі годили ся з Журавинським, — коли тут махнув рукою Ходкевич, отворив очі і слабим голосом промовив:

— Нема що сперечати ся, багато наших Гекторів і Ганнібалів ногами порадили свому

здоровлю — бодай я тої хвилини був не дожив! У суботу я радив помогти козакам, панове не згодили ся, сказали: не годить ся о республіку в кости грати. Тиждень уже минає з того часу і ми не знаємо, який кінець нас жде. Треба нам справді подумати над тим, чи не початиб нам яку піншу роботу, що скоро рішила би справу. На поміч зі Львова, бачимо, годі ждати; поживи не пустять Татари... Може би ти, Петре, порадив що?

Всі радні глянули на Сагайдачного, що сидів з краю, майже у входу намета, не пхаючи ся межі панів. Він говорив коротко і спокійно:

— Козаки раді би чимскорше бути на своїм Запорожю. І нам і вам обоз засмерджує ся. Тому я за тим, щоби не сидіти пусто в окопах, вдарити раз а гаразд. В отвертім поли Турків не переможемо; просто за богато їх против нашої сили і тримають ся купи, як свині, коли вовка зачують. Заким таке товсте військо сухдне, наше худе певно згине. Ми їх не перестоїмо тут, як панове собі гадаєте, і не прэбеємо всего так скоро, якби треба. Тому я думаю, що найліпше було би напасти їх у ночі. Я маю певні вісти, що Турки в ночі сплять як колоди. Ані добрих окопів, ані вартових у них нема — такі безпечні у своїм обозі, так уповають на своє велике число. От би тихенько підлізти до них, напасти з криком усею силою — і прогнати на сто вітрів.

Ми будемо перед вести, а ви за нами.

Настала на хвилину мовчанка. Вкінці Ходкевич сказав таке:

— Твоя гадка, любий Петре, не зла; тільки ось чого я бою ся! Ану-ж твої козаки кинуть ся знов на добичу, як мухи на мід. А друга річ: дуже не люблю красти по ночах побіду. Чому-б не в день напасти? Але про мене, коли всі панове на те згодять ся, я не буду перечити ся. Ваша воля! Я й так вже на коня не всяду.

— Не страш кота салом, пане Яне! — Замітив Сагайдачний. — Козаки аби знали, чого йдуть, на салі не стримають ся: воно їм не втече. А що не годить ся красти по ночах побіду — га! воно гарно сказано і по лицарськи, але війна не турній. Тут діло в тім: або рибку зісти, або на дно сісти. Нічні напади нам не новина.

В обороні гадки Сагайдачного станув тепер Яков Собієвський.

— Коли така божа воля, — сказав він — щоб ми стерли з лица землі невірних, то Бог не скарає нас і за нічний напад. Дуже хвалю твою осторожність, пане гетмане, але чи-ж можна бити ся з Турками подем? Нехай ми їх і побємо, зженемо з поля, то не рушимо їх з їх обозу. Там їх не заплюєм, не позбираємо сухою рукою, як гриби. Plena victoria з того не буде. Годі нам довше тут сидіти, як миш на пудлі; зима йде, поснемо як ластівки, як мухи. Коли не хочемо по смерті пасти сороки, згодім ся на гадку пана Петра. Не всі лакомі тільки на

НОВИНИ.

няти инше становиско. Не тільки праса, але і польські соціялісти, побачивши свої „глиняні ноги“, обережно затрубили до відвороту. Вже і остигло япанофільське одушевлення, і вшехпольська широкогуба самохвальба і самі свої беруть на кивни поклик до польського повстання.

Як виглядають польські «глиняні ноги» видно зі статій варшавської «Kuzniec», які переповідає Dziennik polski семи словами: «В статі «Наші рекрути і наші вожди» ся Kuzniec бичує доскульно і заслужено повстанчу блягу, якою польська соціялістична партія і всеполяки цілі літа живили сільський і міський люд в Королівстві. Про повстання писало ся, як про річ, що висить у воздуху. Нехай тільки яка велика війна, яка заверуха, нехай Росія впаде ся в клопоту! Заверуха прийшла і то ще яка! Ба, прийшла навіть воєнна бранка. До Манджурії на Япанця! Хлоп і робітник — «усвідомлений» систематично на точці сподіваного повстання — зовсім льогічно заключив: замість умирати в Манджурії за ворожу справу, чиж не ліпше рушити на ослабленого Москаля?! Почали — як оповідає Kuzniec — доходити до Варшави нетерпеливі питання: Що кажете робити? Яке гасло? Хто обійме команду? — На се забрала голос «Ліга народова» і ствердивши торжественно вагу хвилі, розказала — чекати. Чекати! Так справа стоїть в теперішній хвилі. Очікуване є нинішнім гаслом вчерашніх інструкторів повстання... Отже по що була ціла ся обурююча комедія? Чому баламутили наївні уми а огнисті серця? В якій цілі? Се говорило ся так для популярности, для зискання послууху у хлопів, які не розуміють иншого патріотизму, як оружний патріотизм, иншої політики, чим з косою в руці. Властиво ходило тільки о се, щоби люд мав якийсь ідеал, дуже віддалений, дуже невхопний, і щоби его при помочи сего невхопного ідеалу держати в своїх рядах. Шкода, що хлоп не розуміє такого політичного напрямку, якого ідеальною метою є голим оком недоглядна точка в просторі. Люд пробує ідеали ловити жменею; гніває ся, коли они ему в пальцях розливають ся. До людю треба іти з конкретним проєктом, а не з унятою в форму програми — мрією. Інакше эле буде з агітаторами. Люд перестане оглядати ся на них і «дальших випадків» не буде чекати — а тоді підуть нові безцільні, а болючі жертви».

Чи оно не склало ся так само і що до розрухів українського мужика на Волини, Поділля і Лівобережжя? Правдоподібно, що тут також були виною молоді, нерозважні агітатори, які тим способом ані Україні не прислужили ся, ані справу констатуції в Росії не посунули ні кроком, а тільки відслонили перед світом свої власні... глиняні ноги.

добичу; пахолок, чура рад, коли щось зарве, але не правдивий козак. А що й нічної Белльони заживати не сором, на те маємо приклади і в історії: так Сципіо бив Сіфака, так Юлій бив Франків, так били Сирійців, Мадіянців. Ще коли-б з обох боків була рівна сила, то може не годилось би, але тут десять стоїть проти одного. Десять буде слави з нас, коли проженемо Турків — сяким чи таким способом.

Гадка Сагайдачного, підперта краснорічним Собіським, перемогла. Стало на тім, що завтра, в ночи із суботи на неділю, треба спробувати щастя. Зараз і рішили, що двацять тисяч козаків мають іти передом, а польське військо має обступати турецький обоз з боків, забезпечити всі дороги і ліси, щоби не прийшли Туркам на поміч Татари, що стояли собі окремим обозом; частина війська мала йти за козаками. Наперед мали кінні панські козаки вдарити шаблями на вартових, коли-б які пильнували турецького обозу від поля; потім Запорожці з німецькою і польською піхотою мали зі страшним криком і з воєнною музикою: трубами, бубнами і сурмами напасти обоз, стріляти і рубати. Коли-б Турки випали з обозу, то на них мали наскочити з боку польські копійники і райтари.

Ще одно постановлено: Боже борони, не виявляти пляну перед військом, щоб не донесло ся до Турків. З тим і розійшли ся.

(Дальше буде).

— **Календар.** В середу: руско-кат.: Пелагії; римо-кат.: Пасхалиса. В четвер: руско-кат.: Ірини муч.; римо-кат.: Фелікса, Вена.

— **Пропозиція членів краєвої ради шкільної.** Після нового закона краєвого з дня 15. лютого с. р. о краєвій радї шкільній, в три місяці по єї оголошеню се є дня 10. червня с. р. вигасають мандати членів, покликаних до ради на основі обовязуючого доси статуту. Тому краєвий виділ на окремім скликанім, в тій цілі вчерашнім засіданю приступив до вибору тих членів краєвої ради шк., яких іменує кр. виділ, а також тих, що їх має іменувати цісар на предложене краєвого виділу. Відповідно до IV арт. закона краєва рада шкільна має між иншими трех делегатів краєвого виділу, з котрих один мусить бути Русином, а всі мають мати пасивне право вибору до краєвого сойму. Кр. виділ ухвалив іменувати своїми відіоручниками: 1) Д-ра Льва гр. Півніського, б. намісника, посла на краєвій сойм, члена палати вельмож державної ради, почет. проф. львівського університету і дотеперішого члена краєвої ради шкільної. 2) Д-ра Йозифа Верещинського, члена кр. виділу і дотеперішого члена кр. ради шкільної. 3) Д-ра Омеляна Савицького, цісарського радника і сеніора професорів академічної рускої гімназії у Львові. Дальші шість членів кр. ради шк. пропонувані краєвим виділом, а іменовані цісаром мають по думці закона бути фаховими знатоками шкільництва з круга учителів середних шкіль, один з народних шкіль, зглядно учительських семінарій, вкінці один із шкіль торговельних і промислових. Два з тих членів мають бути Русинами. В тій групі ухвалив краєвий виділ предложити цісареві до іменованя: а) з круга учителів шкіль висших: 1) Д-ра Казимира Моравського, професора класичної філософії на Ягйлоньскім університеті і члена Наукової Академії в Кракові. 2) Тадея Пільята, професора виділу будови машин на львівській політехніці, члена краєв. комісії промислової. 3) Д-ра Кирила Студинського, професора рускої мови і літератури з углядненем церковно-славянського языка і літератури на львівскім університеті. б) з круга учителів середних шкіль: 4) Тому Солтисіка, шкільного радника і директора III гімназії в Кракові. в) з круга учителів народних шкіль, зглядно учительських семінарій: 5) Олександра Барвінського, професора учительської семінарії, посла до державної ради, дотеперішого члена краєвої ради шкільної. г) з круга учителів торговельних шкіль: 6) Антона Павловського, директора торговельної академії у Львові.

— **П. Микола Садовский,** новий директор руского театру, в переїзді з України до Тернополя, де перебуває театр, загостив нині до Львова в товаристві п. Северина Паньківського, артиста українських театрів. Поважаного і дорогого гостя вивав в саялах «Рускої Бесіди» виділу товариства і кружок львівських Русинів. П. Садовский разом з п. Паньківским виїдуть нині по полудни послішним поїздом до Тернополя, де з завтрашнім днем обнимає дирекцію театру.

— **Пригадуємо членам „Дністра“**, що загальні збори Товариства обезпечень відбудуть ся в четвер дня 18. и. ст. мая о год. 10. рано в великій салі „Народного Дому“. Порядок денний: 1) Відчитанє протоколу попередних загальних зборів (з 12. мая 1904.); 2) звіт Дирекції і надзираючої Ради і замкненє рахунків за XII. адм. рік 1904; 3) звіт ревізійної комісії і уділенє абсолюторії Дирекції за XII. адм. рік; 4) внески надзир. Ради в справі розділу надвижки з р. 1904. в сумі 6352 К; 5) вибори: а) 5 заступників членів Ради на 1 рік, б) 3 членів ревізійної комісії і 1 заступника на 1 рік; 6) інтерпелляції членів. — По полудни о год. 4. в канцелярії Товариства відбудуть ся збори Товариства кредитового «Дністер». Просимо о численну участь, особливо місцевих членів. — *Дирекція.*

— **Концерт в честь Шевченка у Львові.** Читальня „Просвіти“ у Львові на городецьким передмістю устроює в неділю дня 21. с. м. о годінї 6. по полудни в салі Товариства „Skala“ при ул. Міцкевича, концерт в честь Тараса Шевченка. Половина чистого доходу призначена на Захоронку. Білети буде можна дістати вже від четверга между 6. а 8. години вечером в льокалі Читальні при площі св. Юра ч. 5, а в день концерту від год. 4. по полудни при касі. Цни місць дуже дешеві і тому для кожного приступні. — *Виділ.*

— **3 Острова** коло Тернополя доносять: Перед кількома неділями опустив наше село великий приятель сільського людю, та щирий прихильник і голова тутешньої читальні «Просвіти». В цілі доповнення виділу відбули ся надзвичайні загальні збори читальні в неділю дня 7. мая с. р. З рамени філії „Просвіти“ прибув делегат проф. Семен Сидоряк, котрий при тій нагоді виголосив гарний популярно-науковий виклад. Головою вибрано сотрудника з Острова, о. Мих. Гайдукевича, котрому передано також головний надзир над крामницею. Раджено вкінці над заведенем

при читальни курсу знальфаетив, де би могли читальники аналфаетив учити ся читати і писати. Щастє Боже тій добрій гадці!

— **Віче в справі регуляції рік в долиньскім повіті** скликаю на день 22. мая с. р. (понеділок) о годінї 3. по полудни в домі п. Базаркевича в Долині. Прошу о численну участь — о. *Тводор Богачевский.*

— **В селі Забереже,** станиславівського повіту, відбуло ся дня 7. с. м. отворене Читальні «Просвіти», в присутности двох делегатів філії «Просвіти» зі Станиславова. До Читальні висало ся поки що 33 членів, але є надія на більше число членів. В Забережу була довший час школа замкнена задля браку учителя, а в місци нема сьвященника, тому приїзші радикальні демагоги почали зводити кирию і ширити роздор між народом. Може тепер нове огнище правдивої просвіти здинить З.бережан і захистить їх перед затіями радикальних агітаторів. *К.*

— **Відгомін демонстрації.** В марцю с. р. засудив карний трибунал у Львові пп. Олену Левицьку, д-ра Загайкевича, о. Ол. Пристая і Мстислава Січинського за участь в демонстрації Русинів з нагоди приїзду б. міністра Кербера до Львова. Прокуратурия відкликала що ся до низького виміру кари, а оноді апелляційний сенат у Львові затвердив дотичний вирок, з тою однак зміною, що п. Січинський не може замінити арешту (10 днів) на гривну.

— **Огні.** В Жовнівці коло Бережан згоріли дня 5. мая с. р. чотири господарства вартости 8.000 К. Причиною огню були діти, котрі бавлячи ся на подвірю, викопали в землі ямку, подібну до печи, і там палили солому.

— **3 залізниць.** Після оголошеня заміщеного у Wiener-Zeitung розписано офerti на виконанє робіт земних, штурованя і робіт над шляхових, будинків, огороженя і сигналів залізничних в 6. і 7. лосі будівляним часткового шляху Вільях-Розенбах залізницї Клягенфурт-Горици-Трєсть. Дотичні офerti належить вносити найдалше до 30. мая с. р. 12. год. в полудне до п. к. Дирекції будови залізниць у Відни VI. Gumpendorferstrasse 10. Близші услія і пляни будови можна переглянути в згаданій п. к. Дирекції.

Всячина.

— **При кормленю дробу** треба держати ся отсих правил: 1) Корму давати лиш стілько на раз, скілько сейчас зідять, бо полишений твердий корм зідять воробці або змарнує ся, а мягкий розведений молоком або водою квасніє. 2) Корму не треба сипати денебудь, бо занечищує ся піском, дріб по нїм дсиче нечистими ногами а так занечиснений корм викликає відтак в жолудку многі хороби. Щоби того уникнути, треба збити з двох 12 см шир. дощок коритце, довге відповідно до числа кур, яке маємо, дати стояки, щоб коритце було кілька см. над землею. Над коритцем в висоті около 15 см прибиває ся листовка в той спосіб, щоби, курка коли схоче вискочити на край коритця, грудьми ударила о листву. Не можуть ані на коритце вискочити, ані до него влазити суть курки змушені стояти на землі і рядком з него їсти. 3) Конечною умовою для кур є чиста вода. Треба отже начине з водою так довкола обити досить високими паликами, щоби дріб міг пити воду вложивши швию между палики. Ще ліпше зробити малу, трохи більшу як начине клітчку, бо тоді можемо в якім небудь місци єї поставити і водою начине наповнити. Само собою розуміє ся, що в літі в часі горяча треба воду часто змінити а в зимі давати літну. 4) Корм треба змінити, бо тоді радше дріб его зідать; не треба однак давати разом корму різної якости, бо що ліпше зідять а гірше полишать і змарнують.

— **Чума і холера.** Після статистичного виказу, надісланного з Індий до Лондона, упало жертвою чуми в Індиях сего року: в січні 126.526, в лютім 125.041, а в марцю 150.000 людий. — В цілій європейській Росії вели ся через цілу зиму і ще й доси не покінчені приготования до побороування холери, колиб сего року проявила ся може дужше, як торік.

— **Товариство старших дівчат.** Так зове ся одно оригінальне товариство, що повстало недавно в Німеччині, а гуртує в собі самі незамужні женщини. Статут товариства опирав ся на ось яких основах: Кождий член товариства обовязаний старанно убирати ся і фризуватись, щоби виглядати розкішно і приманчиво. Пань, що числять більше як 30 літ житя, не приймає ся до товариства. Кожда женщина, що належить до товариства, повинна мати на стілько образования, сприту та інтелгенції, щоби могла добре боронити програму товариства, призискувати для неї все більше членів і побороувати успішно любов до поганійшої половини людского рода. Заключене подружа буде уважати ся очевидною зрадою і карати ся виключенем з товариства.

Посмертні оповістки.

— Стефанія Ставничанка, учителька в Потуторах, бережанського повіта, упокоїла ся дня 28. цвітня с. р. на грудну недугу в 21. році житя. Покійниця яко щира і совісна просвітителька молодого покоління свого народа полишила глибокий жаль між своїми вихованками та їх родичами. В їй п.!

Телеграми

з дня 16. мая.

Токіо. Бюро Райтера доносить: Російська фльота Рождественського повернула назад до заливу Гонкон і там задержала ся.

Білгород. Скупштину скликано на 21. мая.

На варштати сербского товариства плавби в Білгороді напали селяни з Заркова і знищили всі будинки, жадаючи звороту ґрунту, на яким стоять варштати.

Петербурґ. День 1. ст. ст. мая минув спокійно, хотай надіяно ся тут демонстрацій. В кількох місцях поза містом робітники устроїли вечером віча і співали революційні пісні. При появі поліції товпа розбігала ся. Арештовано кільканадцять осіб, переважно жидів.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 16. мая 1905.

Нова сензаційна

програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлено. В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером, Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчасніше можна небути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З купленим білетом на фотелі, ложі і I-рядні крісла можна їхати даром на представлено омнібусами Кольосою, які ждуть коло Віденської Лаварні.

Читайте!

Читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просвіти“ бажаючи, щоби в кожній руській хаті находили ся твори Тараса Шевченка, видає сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. „ПОЕЗІЙ Т. ШЕВЧЕНКА“. Книжка, оправлена в полотно з золотеними витисками, може бути найгарнійшою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейських класиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опушту. Висилає ся тільки за надісланем 2 кор. 30 сот. на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ „ПРОСВІТИ“ у ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10.).

— **Науки на місяць май д-ра І. Бартошевского.** В числі тих Наук о чеснотах Пр. Д. Марії є також Науки о єї состраданю, котрі дуже добре надають ся яко Науки о страстях Христових Ціна 3 К. Набути їх можна в книгарнях львівських — Ставропигійській (ул. Руска 3) і ім. Шевченка (ул. Театральна 1), або у автора (Львів ул. Домса 5) також erga intentiones. — В тих книгарнях або у автора можна набути також его **Проповіди недільні** (по 4 К.). — **Проповіди страстні** (по зниженій ціні 1 К. 40 с.). — **Проповіди похоронні** (по зниж. ціні 4 К.). — **Проповіди празничні** (по 4 К.) виключно в згаданих книгарнях

„Ще не вмерла Україна!“

Пісні патріотичні і народні, зложив на фортепян

ДЕНИС СІЧИНЬСКИЙ.

Часть I: Музыка, Часть II: Текст. 152 пісень. Накладом книгарні і складу нот А. Штаудахера спілка в Станиславові.

Ціна 6 корон. 123(8—10)

Набути можна у видавців і ві всіх книгарнях.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує задатки на рахунок біжучий, приймає до переходу папери вартісні і дає на них задатки.

Крім того виводжено подобно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим оглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднійш зарадження. Прийми дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

Можна набувати в „Сокильській Базарі“ у Львові і у всіх торговлях вкраю.

Розклад залізничних поїздів від 1. мая 1905. (Час середно-європейский).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець):	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець):
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6:15	до Іцкан, Яс, Потутор, Керезмезе, Чорткова
6:10	з Іцкан, Чорткова, Калуща, Делятина (чер. Коломню 1/2—30% вкл. в нед. і сьвята), Керезмезе	6:30	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Гусятиня,
7:30	з Рави рускої, Сокала	7:30	до Лавочного, Пешту, Калуща, Борислава
7:20	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	8:55	до Яворова
7:29	з Лавочного, Пешту, Борислава, Калуща	8:25	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги,
7:50	з Рави рускої, Сокала	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Освєнцима
8:05	з Станиславова, Жидачева	9:00	до Самбора, Хирова, Івонича, Н. Санча,
8:15	з Самбора, М. Ляборча, Сянока, Хирова	10:55	до Іцкан, Калуща, Потутор
8:18	з Яворова	9:20	до Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Делятина, Заліщик
8:50	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	11:10	до Белци, Сокала, Любачева
11:45	з Ярослав, Стрия, Борислава	2:00	посп. до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Количиньць, Чорткова, Заліщик, Гусятиня
10:35	з Ряшєва, Лавочного, Калуща, Любачева	2:40	посп. Іцкан, Потутор, Калуща, Чорткова, Керезмезе
11:05	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмезе	2:50	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги
11:55	з Підволочиск, Гусятиня, Количиньць, Козови	2:55	до Лавочного, Дрогобича, Калуща
1:30	посп. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Санча	4:10	до Ряшєва, Любачева, Хирова,
1:40	посп. з Іцкан, Чорткова, Калуща, Заліщик, Кіц-Самбора, Яс, Сянока, Івонича	4:20	до Самбора, Хирова, Сянока
11:50	посп. з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Грималова, Гусятиня, Количиньць, Козови	5:58	до Яворова
2:30	з Стрия, Тухлі (1/2—30%), Скольного (1/2—30%)	5:50	до Коломиї, Жидачева, Керезмезе (1/2—30%)
3:45	з Яворова	6:35	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги,
4:32	з Сокала, Белци, Любачева	6:25	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуща
5:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Освєнцима	7:30	до Рави рускої
5:25	з Іцкан, Жидачова, Калуща, Новоселиці	9:00	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
5:45		10:05	до Перемішля (1/2—30% вкл.), Хирова, Івонича
8:40	посп. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонича	10:40	до Іцкан, Чорткова, Заліщик, Делятина, Сучави
9:10	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмезе	10:55	до Самбора, Хирова, Законаного
9:50	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	11:00	до Кракова, Відня, Броцлава, Варшави
9:20	з Самбора, Хирова, Сянока, Яс	11:05	до Підволочиск
10:20	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Количиньць, Заліщик, Скали, Івани пустого, Гусятиня		Івани п., Скали, Гусятиня, Потутор
10:50	з Лавочного, Пешту, Калуща, Борислава,	11:10	до Стрия, Дрогобича, Борислава
12:20	посп. з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Заліщик	12:45	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги
2:31	посп. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги на дворець „Підзамче“	2:51	посп. до Іцкан, Керезмезе (від 1/2—30%), Калуща
		4:15	до Кракова, Відня, Броцлава, Берліна, Праги, з двірця „Підзамче“
7:00	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	6:43	до Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятиня
2:15	посп. з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів,	11:15	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Потутор
5:15	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Заліщик, Потутор, Івани пустого, Скали, Гусятиня, Грималова	2:43	посп. Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятиня
		9:21	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
10:02	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Количиньць, Чорткова, Заліщик, Івани п., Скали, Гусятиня		

ПОЇЗДИ ЛЬОКАЛЬНІ.

Приходять на головний дворець:

з Брухович від 14/5 вкл. 10/9 6:50, 7:50 рано, 9:55 передполуд. (тільки в неділі і римо-кат. сьвята), 1:46 попол. (тільки в неділі і р.-кат. сьвята); 3:05, 4:16, 5:00 попол., 7:41, 8:55 вечером.
з Янова 8:18 рано, 1:15, попол. (від 1/5 до 30/9 вкл.), 4:32 попол., 8:45 вечером (від 14/5 до 10/9 вкл.) і 9:25 вечером (від 14/5 до 10/9 тільки що неділі і сьвята).
зі Ширца 10:10 вечер (від 1/6 до 10/9 вкл. в неділі і сьвята).
з Любіня 10:10 вечером (від 14/5 до 10/9 вкл. що неділі і сьвята).

Відходять з головного двірця:

до Брухович (від 14/5 до 10/9 вкл. 5:50 рано, 8:20 рано (тільки що неділі і сьвята р.-кат.); 12:30 попол., (тільки що неділі і сьвята р.-кат.), 2:10, 3:20 попол., 6:10, 7:30 і 7:55 веч.).
до Рави рускої 11:15 в ночи кожної неділі.
до Янова 6:25 рано, 9:15 передпол., (від 1/5 до 30/9 вкл.) 1:35 попол. (від 14/5 до 10/9 вкл. в неділі і сьвята), 3:08 попол. (від 14/5 до 30/9 вкл.) і 5:58 пополудини.
до Ширца 1:55 попол. (від 1/6 до 10/9 вкл. в неділі і сьвята).
до Любіня вел. 2:15 попол. (14/5 до 10/9 вкл. в неділі і сьвята).

ЗАМІТКА: Час середно-європейский рижить ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — Нічні години від 6. вечер до 5:59 рано обведено рамками. — Звичайні білети їзди як і великі нішбілети, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. можна набувати в містовім бюрі п. к. держ. залізниць, Пасаж Гавемана ч. 9.